

Δημόσια έργα

Συμβιβαστική επίλυση διαφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων

Η πρόταση του ΕΣΒΥΚ στην κυβέρνηση για τη νομοθέτηση της δυνατότητας συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς μέσω φιλικού διακανονισμού μεταξύ αναδόχου και κυρίου του έργου στα δημόσια έργα, με βάση γνωμοδότηση από Συμβούλιο Επίλυσης Διαφορών.

Του κ. Στέργιου
Λαμπρόπουλου*

Eπί δεκαετίες, η επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ αναδόχου και κυρίου του έργου σε δημόσια έργα, μελέτες και υπορεσίες, περιλαμβάνει δύο διακριτές φάσεις: α) καταρχήν την προσάθεια διοικητικής επίλυσης, με πρώτο βήμα την υποβολή ένστασης από τον ανάδοχο προς την προϊσταμένη αρχή κατό της βλαπτικής για αυτόν πράξης της διευθύνουσας (τη σύμβαση) υπορεσίας και β) σε περίπτωση μη αποδοχής της ένστασης, την υποβολή αίτησης θεραπείας προς τον κύριο του έργου, που αποφασίζει ύστερα από γνωμοδότηση τεχνικού συμβουλίου αυξημένου κύρους. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης θεραπείας ή καθυστέρησης της λήψης απόφασης, ο ανάδοχος έχει το δικαίωμα προσφυγής στο δικαστήριο.

Προκειμένου να επιταχυνθεί η διοικητική διαδικασία επίλυσης, έχει νομοθετηθεί πρόσφατα η σύμπτυξη της ένστασης και της αίτησης θεραπείας σε μία διαδικασία (ενιαίο βήμα). Επίσης, επειδή καθυστερεί σημαντικά η έκδοση δικαστικών αποφάσεων, έχει νομοθετηθεί ως εναλλακτική επιλογή η εξωδικαστική επίλυση διαφορών με διαιτοία και υποχρεωτική εφαρμογή της απόφασής της. Στα κλασικά δημόσια έργα υπήρξε μέχρι σήμερα πολύ περιορισμένη χρήση της διαιτοίας. Στα έργα παραχώρησης υπήρξε ευρεία

χρήση επιτροπών διαιτοίας, καθώς και επιτροπών επίλυσης τεχνικών διαφορών. Στο «σχέδιο νόμου για τον εκσυγχρονισμό, την απλοποίηση και την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων κλπ.», που ήταν σε δημόσια διαβούλευση το Δεκέμβριο του 2020, περιέχονται νέες ρυθμίσεις που βελτιώνουν την υφιστάμενη διοικητική διαδικασία επίλυσης διαφορών (άρθρο 87) και, το σημαντικότερο, προωθούν τη χρήση της διαιτητικής επίλυσης διαφορών (άρθρο 87), αλλά σε συμβάσεις με προϋπολογισμούς αρκετά υψηλότερους από τα όρια της Οδηγίας.

Το Εθνικό Συμβούλιο Βιομηχανίας Υποδομών και Κατασκευών (ΕΣΒΥΚ) θεωρεί ότι η στόχευση της επιαύξησης χρήσης της διαιτητικής επίλυσης διαφο-

ρών είναι ιδιαιτέρως θετική και προτείνει να καταστεί δυνατή σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις ασχέτως προϋπολογισμού, χωρίς περιορισμούς.

Επίσης το ΕΣΒΥΚ θεωρεί ότι είναι σκόπιμο, αποδοτικό και σε συμφωνία με τη διεθνή πρακτική (π.χ. συμβάσεις FIDIC) να εισαχθεί πριν τη φάση της διαιτοσίας (arbitration) / δικαστηρίου και μία άλλη φάση ταχύτερο και λιγότερο δαπανηρή, που θα προβλέπει μία από τις σύγχρονες εξωδικαστικές μεθόδους επίλυσης διαφορών, όπως διαπραγματεύσεις (negotiations), συμφιλίωσης (conciliation), διευκόλυνση (facilitation), πρώιμη ουδέτερη αξιολόγηση (early neutral evaluation, fact finding) κ.ά.

Συγκεκριμένα, το ΕΣΒΥΚ έχει προτείνει (με επεξεργασμένες προσθήκες στο σχετικό άρθρο του σχεδίου νόμου) τη νομοθέτηση της δυνατότητας συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς (φιλικού διακανονισμού) των δύο μερών, με βάση γνωμοδότηση από Συμβούλιο Επίλυσης Διαφορών που συστίνεται για την υπόψη σύμβασην. Επισημαίνεται ότι η μικρού κόστους διαδικασία αυτή έχει ήδη εφαρμοστεί με επιτυχία στη χώρα μας (στη ΔΕΗ από τη δεκαετία του '50, στην Εγνατία Οδό από το 2001).

Ο συμβιβασμός αποτελεί σύμβαση του αστικού δικαίου (άρθρο 871 ΑΚ) με την οποία τα συμβαλλόμενα μέλη, που τελούν σε σχέση ισοτιμίας, επιτυγχάνουν την επίλυση των διαφορών τους με αμοιβαίες υποχωρήσεις, χωρίς τη μεσολάβηση οποιουδήποτε τρίτου και ιδίως του δικαστηρίου. Με την έννοια αυτή, ο συμβιβασμός αποτελεί μετεξέλιξη ελαστικών μορφών επίλυσης διαφορών, όπως είναι η διαιτησία ή η διαμεσολάβηση τρίτου, δηλαδή προηγμένη διαδικασία που γίνεται αποκλειστικά με τη θέληση των μερών.

Παράμετροι τις οποίες λαμβάνει υπόψη το Συμβούλιο Επίλυσης Διαφορών είναι οι ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις και συμβατικοί όροι, ο ουσιαστική και νομική βασιμότητα των ισχυρισμών, η καλή πίστη και ιδίως η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του ενός

«Η ταχεία εισαγωγή μεταρρυθμίσεων είναι ουσιώδης συνθήκη για την επιτυχία και εμπρόθεσμη υλοποίηση του ΕΣΠΑ και του Προγράμματος Ανάκαμψης, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν στην αναζωογόνηση της εθνικής οικονομίας»

μέρους σε πράξεις, παραλείψεις ή σταθερές πρακτικές του άλλου, ο αντίκτυπος του συμβιβασμού σε άλλες έννομες σχέσεις του κάθε μέρους κ.ά.

Βαρύτητα δίδεται στη συμφυμ με κάθε δικαστικό αγώνα (ή διαιτησία) αβεβαιότητα έκβασης της δίκης, είτε λόγω ασάφειας του νόμου ή των συμβατικών όρων είτε λόγω πραγματικής αδυναμίας απόδειξης των ισχυρισμών κ.ά. Ο βαθμός πιθανολόγησης της δικαστικής / διαιτητικής ευδοκίμησης του αποτελέσματος συνδέεται με το μέγεθος των υποχωρήσεων στις οποίες θα ήταν εύλογο να προβεί κάθε μέρος.

Ο συμβιβασμός δεν περιορίζεται κατ' ανάγκη σε μία και μόνη διαφορά, αλλά μπορεί να αφορά πλήθος ή και το σύνολο των διαφορών των μερών. Δηλαδή, μπορεί να περιλαμβάνει όχι μόνο το σύνολο των αιτημάτων που έθεσε το ένα μέρος, αλλά και αιτήματα που έθεσε το άλλο (π.χ. εξισορρόπηση καθυστερήσεων), ώστε μέσα από δημιουργικό συμβιβασμό να προκύψει μία ανανεωμένη έννομη σχέση.

Το ΕΣΒΥΚ θεωρεί ότι η ταχεία εισαγωγή μεταρρυθμίσεων και καλών διεθνών πρακτικών –όπως οι ανωτέρω – στο ελληνικό πλαίσιο νόμων και κανόνων που αφορά τις δημόσιες συμβάσεις είναι ουσιώδης συνθήκη για την επιτυχία και εμπρόθεσμη υλοποίηση του ΕΣΠΑ και του Προγράμματος Ανάκαμψης, δηλαδή των δύο δράσεων που οίμερα θεωρούνται ως οι μόνες ικανές να οδηγήσουν στην αναζωογόνηση της εθνικής οικονομίας. **Εθ**

***Ο κ. Στέργιος Λαμπρόπουλος είναι πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Συμβουλίου Βιομηχανίας Υποδομών και Κατασκευών και ομότιμος καθηγητής της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με γνωστικό αντικείμενο τις Δομικές Μηχανές.**